

Департамент культури і туризму
Полтавської обласної державної адміністрації
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

**ОФОРМЛЕННЯ
БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
ДЛЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
У НАУКОВИХ РОБОТАХ**
(з урахуванням нормативних положень
ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація.
Бібліографічне посилання. Загальні положення та
правила складання)

Методичні рекомендації

ПОЛТАВА 2019

Норми бібліографічного опису представляють собою, так би мовити, красу наукового етикету. Їх дотримання вказує на звичку до науки, а їх порушення виявляє вискочку і неука і часто кидає ганебну тінь на роботу, здавалося б, пристойну на перший погляд...

Умберто Еко

ВСТУП

Невід'ємним елементом будь-якої наукової праці є її бібліографічний апарат – бібліографічні посилання, а також прикнижкові та пристатейні списки. Його завдання – ознайомити читача з джерелами цитат і запозичень; допомогти знайти згадувані в тексті документи; інформувати про публікації на подібні теми; допомогти у виборі літератури за темою дослідження; дати можливість автору стиснути виклад, пославшись на праці, в яких висвітлені ним питання розглянуто повніше, докладніше або з іншого погляду.

Питання уніфікування бібліографічних посилань, складання прикнижкових та пристатейних списків літератури належать до найбільш гострих, актуальних і складних. Від правильного їх розв'язання значною мірою залежить ефективність бібліографічної інформації, вміщеної в наукових публікаціях.

Згідно наказу «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», бібліографічний опис списку використаних джерел у дисертації може оформлятися за вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій. Бібліографічний опис використаного джерела може обмежуватися обов'язковою інформацією, необхідною для однозначної ідентифікації цього джерела.

У пораднику представлено рекомендації щодо оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах, відповідно Державного стандарту України 8302:2015, а також охарактеризовані найпопулярніші міжнародні стилі цитування та посилання для різних галузей знань. Приклади оформлення джерел наведено українською та іноземними мовами.

Методичні рекомендації будуть корисними під час підготовки монографій, дисертацій, наукових статей, студентських рефератів, курсових, дипломних, кваліфікаційних робіт, які обов'язково мають супроводжуватися бібліографічними списками використаних джерел. Посібник сприятиме дотриманню таких важливих вимог, як фактична достовірність і точність бібліографічних відомостей, їхнє уніфікування. Адресовано авторам (науковцям, здобувачам наукових ступенів, аспірантам, викладачам, студентам), працівникам видавництва, фахівцям бібліотек України всіх видів.

1. СТАТТЯ, ЇЇ СТРУКТУРА ТА ОПИСОВІ ДАНІ

Наукова стаття в журналі складається з таких блоків:

блок 1: УДК, автори, назва, анотація та ключові слова мовою статті;

блок 2: Автори, назва, анотація та ключові слова іншими мовами;

блок 3: Структурований повний текст статті;

блок 4: Список джерел згідно з ДСТУ 8302:2015;

блок 5: Список джерел у транслітерованому поданні (References);

блок 6: Основні відомості про авторів.

Анотація (реферат, авторське резюме) англійською мовою в україномовному (російськомовному) виданні є для іноземних учених і фахівців основним і, як правило, єдиним джерелом інформації про зміст статті і викладених у ній результатах досліджень.

Анотація повинна бути:

- інформативною (не містити загальних слів);
- змістовною (відображати основний зміст статті і результати досліджень);
- структурованою (слідувати логіці опису результатів в статті);
- компактною (укладатися в обсяг від 100 до 250 слів).

Одним з основних варіантів анотації є коротке повторення в ній структури статті, що включає введення, цілі і завдання, методи, результати, висновок (в явному або в неявному вигляді).

Анотація не повинна містити посилань на літературу й аббревіатури.

Ключові слова (6–10 авторських ключових слів або словосполучень).

Обсяг статті – не менше 4 сторінок. Мова – українська, російська, англійська.

У тексті статті необхідно:

- використовувати стандартні скорочення слів, орієнтуючись на ДСТУ 3582–2013, ГОСТ Р 7.12–93 та міждержавний стандарт ГОСТ 7.11–2004. Допускається використання загальноприйнятих і нестандартних скорочень, побудованих відповідно до зазначених стандартів;
- обов'язково розділяти пробілом значення фізичної величини і одиницю виміру відповідно до ДСТУ 365.1–97 (у тому числі % і °C), використовуючи для цього «нерозривний пробіл» – поєднання клавіш (2 м, 15,5 кг, 30 %, 36,6 °C). Винятки становлять позначення у вигляді знака, піднятого над рядком, перед яким пробіл не ставиться (наприклад, при зазначенні розміру плоского кута в градусах, хвилинах, секундах – 15°, 5'12");
- розділяти пробілами ініціали, ініціали та прізвище, а також кількісні числівники в цифровому запису (наприклад, у запису номера) і попередній (іноді наступний) текст, не допускаючи при цьому їх розміщення в різних рядках. Для поділу використовувати «нерозривний пробіл».

2. ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

ДСТУ 8302:2015 установлює основні види бібліографічних посилань, правила та особливості їхнього складання та розміщування в документах.

Сфера застосування ДСТУ 8302:2015:

- стандарт поширюється на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації;
- стандарт призначено авторам творів, видавцям, фахівцям редакцій засобів масової інформації тощо.

У ДСТУ 8302:2015 є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2732:2004 Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять

ДСТУ 3017:2015 Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять

ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ)

ДСТУ 6095:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікацій (ГОСТ 7.88-2003, MOD)

ДСТУ 7093:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11-2004, MOD; ISO 832:1994, MOD)

ДСТУ 7157:2010 Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT)

ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.80-2000, IDT)

ГОСТ 7.12-93 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів російською мовою. Загальні вимоги та правила).

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Бібліографічне посилання – сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний у тексті документа інший документ, що є необхідним й достатнім для його загальної характеристики, ідентифікування та пошуку.

Об'єкт бібліографічного посилання – всі види опублікованих і неопублікованих документів, їхні окремі складники або групи документів на будь-яких носіях

Знак виноски – умовна позначка у вигляді арабських цифр (порядкових номерів), літер чи астериска (зірочки), що використовують для пов'язування позатекстових бібліографічних посилань з частиною основного тексту документа.

Позатекстові бібліографічні посилання:

- Використовують переважно у наукових виданнях у разі багаторазових посилань на одні й ті самі документи.
- Наводять як перелік бібліографічних записів і розміщують наприкінці основного тексту документа.
- Нумерують у межах усього документа або в межах окремих глав, розділів, частин тощо (арабськими цифрами).
- Сукупність позатекстових бібліографічних посилань, оформлених як перелік бібліографічних записів, не можна вважати бібліографічним списком (списком використаної літератури) чи покажчиком, що мають самостійне значення як бібліографічні посібники. Проте текст документа можна пов'язувати знаками виноски з бібліографічним списком використаної літератури.

Елементи позатекстового бібліографічного посилання:

- Заголовок бібліографічного запису (ім'я автора)
- Основна назва документа
- Відомості, що належать до назви
- Відомості про відповідальність
- Відомості про повторність видання (зміни й особливості видання)
- Вихідні дані (місце видання), видавця та рік випуску
- Позначення та порядковий номер тому, номера, випуску
- Відомості про обсяг документа
- Назва документа, в якому опубліковано об'єкт посилання
- Відомості про місцезнаходження об'єкта посилання – номер сторінки в документі
- Примітки

Загальні правила та основні вимоги до укладання бібліографічного опису за ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання:

- опис здійснюється мовою оригіналу;
- замість знака «крапка й тире» («. — »), який розділяє зони бібліографічного опису, в бібліографічному посиланні рекомендовано застосовувати знак «крапка» (при цьому в межах одного документа застосування в бібліографічних посиланнях розділових знаків уніфікують);
- вказівки тому, частини, випуску, номеру, а також на рік видання подаються арабськими цифрами;
- назва місця видання подається повністю;
- опис документу здійснюється за титульною сторінкою. Відсутні відомості позичають з інших місць документу: обкладинки, зворотного боку титульної сторінки, передмови, змісту, вихідних даних тощо; подання інформації не з титульної сторінки дозволено без квадратних дужок;
- опис дозволено укладати в скороченій формі, обмежуючись необхідною для ідентифікації інформацією;

- заголовок – від одного до трьох авторів – та/або назва є обов'язковими елементами;
- перелічення чотирьох та більше авторів у заголовку (перед назвою) – за необхідності;
- повторення відомостей про автора(ів) за навіскісною рисою не обов'язково;
- дозволено подати за навіскісною рисою одного автора та словосполучення «та ін.»;
- подання позначення матеріалу («Текст», «Електронний ресурс», «Ноти» тощо) не обов'язково;
- подання назви видавництва або прізвища видавника не обов'язково;
- подання відомостей про серію та Міжнародний стандартний номер не обов'язково;
- дозволено в аналітичному описі розділовий знак «дві навіскісні риси» («//») замінювати крапкою, а назву документу виділяти шрифтом. Назву дозволено скорочувати;
- дозволено словосполучення «Режим доступу» або еквівалент іншою мовою замінити «URL»;
- рекомендується застосовувати DOI замість електронної адреси.

У наукових статтях бажано вказувати цифрові ідентифікатори – DOI та ORCID.

DOI або ідентифікатор цифрового об'єкту – це присвоєний номер електронного документа в глобальній мережі Інтернет, завдяки якому суттєво спрощується пошук і використання матеріалів. Простіше кажучи, це посилання на конкретний об'єкт. У DOI може входити різна інформація, наприклад, адреса статті в Інтернеті (URL – Uniform Resource Locator), назва статті, автор, інформація про видання і інші метадані.

ORCID – індивідуальний цифровий ідентифікатор науковців. ORCID потрібен для функціональної сумісності, узгодження особистості окремого вченого з його науковою діяльністю (публікація статей, робота в наукових установах, участь в грантах та ін.).

Разом з ID ORCID вчений отримує унікальний обліковий запис, в якій зберігається список його публікацій, доступ до яких можна швидко надати роботодавцю або редакції наукового журналу.

Науково-дослідні установи, фонди, наукові співтовариства, бібліотеки і каталоги за допомогою ID ORCID автора можуть швидко і точно отримати актуальну інформацію про його наукової діяльності.

Для прикладу розглянемо статтю з електронного журналу «Ефективна економіка». На сторінці статті вказані цифрові ідентифікатори DOI і ORCID, а також наданий вже готовий для цитування бібліографічний опис статті з транслітерацією.

Ефективна ЕКОНОМІКА Дніпровський державний аграрно-економічний університет Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Назад Головна

Відомості про авторів

О. Ю. Ємельянов
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
Olexandr Ymelyanov
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Business Economics and Investment, Lviv Polytechnic National University, Lviv

ORCID: 0000-0002-1743-1646

Як цитувати статтю

Ємельянов О. Ю. Моделювання оцінювання потенціалу підвищення гнучкості підприємств. *Ефективна економіка*. 2019. № 8. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7215> (дата звернення: 18.09.2019). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.8.30

Ymelyanov, Olexandr (2019), "Modeling the assessment of the potential of increasing the flexibility of enterprises", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 8, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7215> (Accessed 18 Sep 2019). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.8.30

МОДЕЛЮВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДВИЩЕННЯ ГНУЧКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
О. Ю. Ємельянов

DOI: 10.32702/2307-2105-2019.8.30
УДК: 631.15

О. Ю. Ємельянов

МОДЕЛЮВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДВИЩЕННЯ ГНУЧКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

Метою даної статті є розроблення моделі оцінювання потенціалу підвищення гнучкості підприємств. Було встановлено основні механізми забезпечення гнучкості підприємств. Проведено групування типів адаптації підприємств до змін у зовнішньому середовищі. Визначено головні способи такої адаптації, до яких віднесено зміну цін на продукцію підприємства та фізичних обсягів її виробництва та збуту, зміну витрат ресурсів на одиницю продукції, зміну структури асортименту продукції та зміну структури ресурсів, що використовуються для виробництва продукції. Запропоновано показники оцінювання гнучкості підприємств. Зокрема, запропоновано визначати потенційні втрати підприємства у випадку відсутності його адаптації до негативних змін у зовнішньому середовищі. Тоді фактичний рівень адаптації підприємства до таких змін визначатиметься часткою його потенційних втрат, які вдалося уникнути внаслідок здійсненої ним адаптації. Запропоновано оцінювати потенціал підвищення гнучкості підприємства шляхом обчислення прогнозного зростання частки його потенційних втрат від негативних впливів зовнішнього середовища, які підприємство уникне завдяки вдосконаленню наявних у нього адаптаційних механізмів. Представлено послідовність оцінювання потенціалу підвищення гнучкості

Правила оформлення наукових статей регламентуються Держстандартом. Зазвичай, наукові журнали дотримуються цих правил, при невеликих відмінностях від ДСТУ, обумовлених професійною специфікою журналу. З цієї причини кожен журнал публікує свою пам'ятку для авторів статей, з якою кожному з них слід познайомитися в першу чергу.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ
ДЛЯ СПИСКУ ПОСИЛАНЬ**
(згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне
посилання. Загальні положення та правила складання»)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
ДОКУМЕНТ	
Один автор	Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2017. 240 с. Коннов О. Ф. Історична динаміка художнього стилю : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 187 с.
Два автора	Заброцький М. М., Шапошникова Ю. Г. Педагогічна психологія. Лекції : навч. посіб. Херсон, 2017. 144 с. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	Кривов'язюк І. В., Смерічевський С. Ф., Кулик Ю. М. Ризик-менеджмент логістичної системи машинобудівних підприємств : монографія. Київ : Кондор, 2018. 200 с.
Чотири і більше авторів	Світ рослин у творчості І. П. Котляревського : науково-популярні нариси / М. В. Гриньова та ін. Полтава, 2017. 112 с. <i>або</i> Світ рослин у творчості І. П. Котляревського : науково-популярні нариси. Полтава, 2017. 112 с. <i>або</i> Гриньова М. В., Оніпко В. В., Купріян К. В., Ходунай В. В. Світ рослин у творчості І. П. Котляревського : науково-популярні нариси. Полтава, 2017. 112 с.
Багатотомне видання	Енциклопедія історії України : в 10 т. / редкол. : В. А. Смолій та ін. Київ, 2003–2013. Т. 1–10. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Окремий том багатотомного видання	Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Т. 1. Київ : Радянська школа, 1983. 480 с. Химическая энциклопедия : в 5 т. Т. 2. Москва : Советская энциклопедия, 1990. 671 с.
Колективний автор	Менеджмент у ХХІ сторіччі: методологія і практика : колективна монографія / Полтавський національний технічний ун-т ім. Ю. Кондратюка. Полтава : Сімон, 2015. 347 с.

Редактор, упорядник	<p>Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p> <p>Друк України. 2016 : стат. зб. / уклад. С. В. Буряк. - Київ : Книжкова палата України, 2017. 100 с.</p>
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 2 листоп. 2017 р. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2017. 246 с.</p> <p>Синантропізація рослинного покриву України : тези наук. доп. Всеукр. наук. конф., м. Переяслав-Хмельницький, 27-28 квіт. 2006 р. Переяслав-Хмельницький, 2006. 240 с.</p>
Збірник	<p>Україна - сузір'я культур : збірник. Київ : Новий друк, 2018. 244 с.</p> <p>Наука України у світовому інформаційному просторі : збірник. Київ : Академперіодика. 2018. Вип. 15. 104 с.</p>
Переклад з іншої мови	<p>Гарфорд, Тім. Речі, що змінили світ. Історія економіки в 50 винаходах : пер. з англ. Київ, 2018. 352 с.</p>
Стандарти	<p>ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p> <p>ДСТУ EN 61010-2-020:2005. Вимоги безпеки до електричного устаткування для вимірювання, керування та лабораторного застосування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT). Київ : Держспоживстандарт України, 2007. IV, 18 с.</p>
Патенти	<p>Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416 ; заявл. 01.04.2004 ; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p> <p>Двокамерний струминно-зрошувальний сульфідатор : пат. 112332 Україна. № 201606608 ; заявл. 16.06.2016, Бюл. № 23. 4 с.</p>
Архівні документи	<p>Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ Академії в 1929–1930 рр. // Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Ф. Х (Всеукраїнська Академія Наук). Спр. 1686. 30 арк.</p> <p>Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p>

Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p> <p>Устьян О. Ю. Клієнтоорієнтований маркетинг підприємств сфери розваг і відпочинку : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Полтава, 2018. 20 с.</p>
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
ЧАСТИНА ДОКУМЕНТА	
Частина книги	<p>Франко І. Украдене щастя // І. Франко. Твори. Київ, 1966. С. 322–419.</p> <p>Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Майстренко В. М., Осадчук О. П. Теоретичні основи впровадження системи управління якістю. <i>Проблеми управління та економіки підприємств в сучасних умовах</i> : матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 23-24 квіт. 2019 р. Київ : НУХТ, 2019. С. 18-21.</p> <p>Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>Про захист рослин : Закон України від 14 жовт. 1998 р. № 180-XIV. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 1998. № 50/51. С. 914-924.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12 січ. 2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p>
Статті з періодичних видань	<p>Мурашко І. С. Біономічний підхід до сталого розвитку підприємства. <i>Вісник Запорізького національного університету. Серія «Економічні науки»</i>. 2017. № 4. С. 43–49.</p> <p>Близнюк О. П., Ставерська Т. О., Іванюта О. М. Формування кредитно-</p>

	грошового механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі України. <i>Бізнес Інформ</i> . 2019. № 7. С. 240–249.
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ	
Книги	Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с. URL: http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf (дата звернення: 02.11.2017).
Статті з періодичних видань	Костюченко Я. М. Механізми вирішення спорів в угоді про асоціацію між Україною та ЄС. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2019. Вип. 56, т. 2. С. 144-147. – URL: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.56/part_2/31.pdf (дата звернення: 23.08.2019). Мірошніченко О. Ю., Карюк В. І. Етапи формування організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності підприємств. <i>Ефективна економіка</i> . 2012. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=932 (дата звернення: 22.01.2018).
Законодавчі документи	Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.09.2019). Про затвердження Порядку використання документів через обмінні бібліотечні фонди : наказ Міністерства культури України від 31 жовт. 2017 р. № 1131. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1583-17 (дата звернення: 02.08.2019).
Сторінки веб-сайтів	Органічне землеробство та його розвиток в Україні // Agronews : веб-сайт. URL: https://agronews.ua/node/24264 (дата звернення: 02.09.2019). Красива і дивовижна Полтава. <i>Моя планета</i> : веб-сайт. URL: http://myplanet.com.ua/?p=10440 (дата звернення: 10.09.2019). Чайка А. С. Інклюзивна освіта - шлях до повноцінної соціалізації учнів з особливими освітніми потребами. <i>Всеосвіта</i> : веб-сайт. URL: https://vseosvita.ua/library/inkluzivna-osvita-slah-do-povnocinnoi-socializacii-ucniv-z-ooop-1906.html (дата звернення: 12.08.2019).

3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ТРАНСЛІТЕРОВАНОГО СПИСКУ ПОСИЛАНЬ (*REFERENCES*)

Для опису в переліку літератури україномовних і російськомовних статей із журналів рекомендується такий варіант структури бібліографічних посилань у *References*:

- ПІБ авторів (транслітерація);
- назва статті у варіанті, що транслітерується, і переклад назви статті англійською мовою в квадратних дужках [];
- назва джерела (транслітерація) і переклад назви джерела англійською мовою [];
- вихідні дані з позначеннями англійською мовою або лише цифрові (останнє - залежно від вживаного стандарту опису);
- джерела англійською мовою не транслітеруються.

Список літератури (*References*) для Scopus та інших зарубіжних баз даних (БД) подається повністю окремим блоком, повторюючи список літератури, наведений мовою оригіналу відповідно до вимог ДАК України, незалежно від наявності у ньому англійськомовних джерел. Якщо в списку є посилання на іноземні публікації, вони повністю повторюються в списку, який готується в романському алфавіті.

У *References* абсолютно недопустимо використовувати український ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». В жодному із зарубіжних стандартів на бібліографічних описах не використовуються розділові знаки, вживані в українському ДСТУ («//» і «—»). Назва джерела і вихідні дані відділяються від авторів і заголовка статті типом шрифту, найчастіше, курсивом (*italics*), крапкою або комою.

Для перекладу прізвищ авторів, назв статей, книжок, видавництв і т. ін. необхідно користуватися онлайн-конвертерами. Ці ресурси пропонують найпоширеніші варіанти транслітерації для української та російської мов. Такий підхід дає можливість уніфікувати дані для міжнародних баз даних, адже різні системи транслітерації призводять до створення різних результатів.

- Онлайн-конвертер з української мови для транслітерації: <http://translit.kh.ua/>
- Онлайн-конвертер з російської мови для транслітерації: <http://www.translit.net>

Для зберігання бібліографічних даних, повних текстів і оформлення посилань та списків літератури можна використовувати Бібліографічні менеджери. Ці програми дозволяють користувачеві створювати і підтримувати особисту (колективну) бібліотеку посилань на наукову літературу з можливістю завантаження першоджерел, автоматизувати підготовку списків літератури для своїх публікацій.

- [EndNote Online](#) - система управління бібліографічною інформацією, що застосовується для управління посиланнями і бібліографією
- [Mendeley](#) - універсальний бібліографічний менеджер для управління бібліографічною інформацією, що дозволяє зберігати і переглядати наукові праці у форматі PDF

➤ Zotero - це безкоштовний інструмент з відкритим кодом для роботи з посиланнями

Згідно наказу «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», список використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором одним із стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій [7]. До цього рекомендованого переліку включено 11 міжнародних стилів, які відображають всі галузі наукових досліджень:

1. MLA (Modern Language Association) style.
2. APA (American Psychological Association) style.
3. Chicago/Turabian style.
4. Harvard style.
5. ACS (American Chemical Society) style.
6. AIP (American Institute of Physics) style.
7. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
8. Vancouver style.
9. OSCOLA.
10. APS (American Physics Society) style.
11. Springer MathPhys Style.

Науково-технічною бібліотекою ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» та Українською бібліотечною асоціацією було розроблено посібник **Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації** [Електронний ресурс] / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. – 117 с. – Режим доступу: https://ula.org.ua/images/uba_document/programs/academ_integrety/Academ_4_12_red1.pdf. Цей посібник містить набір рекомендацій з оформлення посилань в наукових роботах. Приклади джерел наведено англійською та українською мовами. Також представлено транслітерований варіант кирилических джерел з використанням офіційних правил транслітерації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015) [Електронний ресурс] : презентація / Наук. б-ка НаУКМА ; уклад. Т. О. Патрушева. – Київ, 2016. – Режим доступу : <https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015> (дата звернення: 11.09.2019). – Назва з екрана.
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. – Чинний від 2016–07–01. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 16 с.
3. Ефективна економіка [Електронний ресурс] : електронний журнал : [сайт] / Дніпровський державний аграрно-економічний університет ; ТОВ «ДКС Центр». – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/> (дата звернення: 18.09.2019). – Назва з екрана.
4. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах [Електронний ресурс] : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. – 117 с. – Режим доступу: https://ula.org.ua/images/uba_document/programs/academ_integrety/Academ_4_12_red1.pdf (дата звернення: 11.09.2019). – Назва з екрана.
5. Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах у наукових роботах (за ДСТУ 8302:2015) : презентація / Бібліотека Київського університету ім. Бориса Грінченка ; уклад. С. І. Гузенко. – Київ, 2017. – Режим доступу: <http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/seminar/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%208302.pdf> (дата звернення: 12.09.2019). – Назва з екрана.
6. Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах [Електронний ресурс] : методичний poradnik / автори-укладачі: І. Костина, В. Каленська, О. Олабоді ; ред. Н. Левченко. – Київ : Науково-технічна бібліотека Національного університету харчових технологій, 2017. – 31 с. – Режим доступу: <http://library.nuft.edu.ua/inform/poradnyk.pdf> (дата звернення: 11.09.2019). – Назва з екрана.
7. Приклади оформлення списку використаних джерел, відповідно до ДСТУ 8302:2015 [Електронний ресурс] / Наук. б-ка Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого; уклад. О. І. Самофал. – Харків, 2017. – Режим доступу : <http://library.nlu.edu.ua/biblioteka/sait/nauka/gost/spisok-DSTU.pdf> (дата звернення: 12.09.2019). – Назва з екрана.
8. Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій [Електронний ресурс] : наказ від 12 січ. 2017 р. № 40 / Україна. М-во науки і освіти. – Режим

доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> (дата звернення: 12.09.2019). – Назва з екрана.

Відповідальний за випуск: *Власенко Л. М., заступник директора з інформаційних технологій*

Укладачі: *Захарченко С. М., завідувач бібліографічного відділу;
Науменко І. О., головний бібліотекар відділу із економічних і технічних наук;
Нестеренко О. В., провідний бібліограф бібліографічного відділу*